

Sisäministeriön ja Rajavartiolaitoksen lausunto hallituksen esitysluonnoksesta tartuntatautilain muuttamiseksi

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt sisäministeriön lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi tartuntatautilain väliaikaisten muutosten voimassaolon jatkamisesta. Sisäministeriön lausunnon laatiminen on vastuutettu sisäministeriön rajavartio-osastolle. Rajavartiolaitoksen esikunta toimii samalla sisäministeriön rajavartio-osastona. Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt myös Rajavartiolaitokselta lausuntoa mainitusta esitysluonnoksesta. Rajavartiolaitos ei anna omaa erillistä lausuntoaan asiassa, vaan Rajavartiolaitoksen näkemykset on esitetty tässä sisäministeriön lausunnossa.

Sisäministeriö kannattaa hallituksen esitysluonnoksen tavoitetta suojata perustuslaillista oikeutta terveyteen ja elämään vähentämällä rajat ylittävän liikenteen kautta leviäviä covid-19-tartuntoja, ehkäisemällä ulkomaista alkuperää olevien covid-19-tartuntojen leviämistä Suomeen, vähentämällä covid-19-taudista aiheutuvaa sairastuvuutta, kuolleisuutta ja inhimillistä kärsimystä sekä turvaamalla sosiaali- ja terveydenhuollon kantokykyä.

Sisäministeriöllä ei ole lausuttavaa esityksestä siltä osin kuin se koskee koronavilkkua, digitaalisen koronatodistuksen kansallista käyttöä, ravintolarajoituksia tai muita rajoituksia. Virka-apua ja maahantulon terveysturvallisuutta koskevilta osin sisäministeriö lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Rajavartiolaitos antaa tällä hetkellä virka-apua terveysviranomaiselle osoittamalla 82 henkilön työpanoksen terveysviranomaisen tueksi erityisesti sisärajaliikenteessä tehtäviä terveysturvallisuustoimia varten. Rajavartiolaitos antaa virka-apua siinä määrin kuin se on mahdollista sen omien lakisääteisten tehtävien puolesta. Matkustajamäärät ovat nykyisessä epidemiatilanteessa edelleen normaalia vähäisempiä, mutta ne ovat kasvussa. Kun matkustajamäärät olennaisesti kasvavat, Rajavartiolaitoksen kyky antaa virka-apua terveysviranomaiselle vähenee. Erityisesti siinä vaiheessa, kun itärajan liikenne palaa normaalille tasolle, ei mahdollisuutta virka-avun antamiseen enää ole.

Hallituksen esitysluonnoksessa viitataan vaihtoehtoisten toteuttamistapojen osalta aiempiin hallituksen esityksiin, muun muassa sähköisen maahantuloilmoituksen osalta hallituksen esitykseen HE 105/2021 vp. Sisäministeriö toteaa, että vaihtoehtoisten toteuttamistapojen osalta hallituksen esityksen 105/2021 vp perusteluissa ei varsinaisesti selvitetty esimerkiksi sähköisen maahantuloilmoituksen käyttöönoton mahdollisuuksia tai vaikutusta epidemian hallinnassa, vaan lähinnä todettiin, että asiaa ei ole ehditty kyseisen hallituksen esityksen valmisteluajataulussa selvittää. Tässä hallituksen esityksessä viitataan em. HE 105/2021 vp kohdassa ”Muut toteuttamisvaihtoehdot” esitettyyn, minkä vuoksi vaihtoehtoa ei edelleenkään

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@govsec.fi
www.intermin.fi

kuvata. Sähköinen maahantuloilmoitus voisi helpottaa epidemiatilanteen hallintaa maahan saapuvien henkilöiden osalta, sujuvoittaa tarkastusmenettelyä ja tehostaa toiseen testiin velvollisten tavoittamista, mikä lausuttavana olevan hallituksen esityksen mukaan ei tällä hetkellä toimi optimaalisesti.

Lausuttavana olevan hallituksen esitysluonnoksen mukaan koronapandemian ennustaminen on vaikeaa. Sisäministeriö katsoo, että pandemiatilanteen akuutin hallinnan lisäksi olisi perusteltua varautua jo samalla myös siihen vaihtoehtoon, että pandemian hallitsemiseksi välttämättömiä toimia voidaan joutua jatkamaan pitkäänkin. Tämän vuoksi viranomaisresursseja säästäviä toimia tulisi edelleen valmistella sen lisäksi, että jo voimassa olevien toimenpiteiden voimassaoloa jatketaan. Hallituksen esityksessä tulisi vähintään kuvata, miksi sähköisen maahantuloilmoituksen valmistelu ei kesäkuun 2021 jälkeen ole edennyt tai miksi sitä ei ole pidetty perusteltuna edes selvittää.

Muun muassa sisäministeriön lausunnossa 31.5.2021 (VN/12442/2021-SM-32) ja Rajavartiolaitoksen lausunnossa 10.9.2021 (RVL2174018) on todettu, että hallituksen esityksessä tartuntatautilain väliaikaiseksi muuttamiseksi maahantuloa koskevien vaatimusten osalta koronapandemian hallitsemiseksi ei tarkasteltu useiden Euroopan maiden käytäntöä, jossa liikenteenharjoittaja tarkastaa maahan saapumiseksi edellytetyn koronatodistuksen. Suomen osalta viranomaisresursseja säästäisi merkittävästi, jos tarkastusvelvoitetta hajautettaisiin yksityisen tahojen suoritettavaksi. Myöskään tätä vaihtoehtoa ei ole vielä kukaan selvitetty eikä arvioitu.

Sisäministeriö kiinnittää huomiota siihen, että valmisteltaessa määräaikaisen 16 c §:n 2 momentin nojalla annettavaa valtioneuvoston asetusta maista ja alueista, joista saapuvilta ei edellytetä koronatodistusta, tulisi maalistan olla yhtenevä EU:n vihreitä maita koskevan suosituksen (EU) 2020/912 kanssa. Sisäministeriö ei näe perusteita sille, että maahantulon edellytyksenä oleva kansanterveyden vaarantumattomuus ja Suomeen tartuntatautilain nojalla edellytettävät terveysturvallisuustoimet poikkeaisivat toisistaan.

Sisäministeriö toteaa lisäksi, että nykytilan arvioinnin osalta (kohta 2.7, sivu 15) Nuijamaan ja Vaalimaan rajanylityspaikkojen testiin ohjautuvien ja testitodistuksen omaavien osuudet antavat hieman harhaanjohtavan kuvan kokonaistilanteesta johtuen siitä, että tällä hetkellä itärajan Venäjän liikenteen matkustajaprofiili poikkeaa merkittävästi tavanomaisesta. Asia on merkityksellinen, kun arvioidaan testauskapasiteetin riittävyyttä erityisesti siinä tilanteessa, että matkustusrajoituksia poistetaan eikä Sputnik-rokotetta ole hyväksytty.

Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö, kontra-amiraali Markku Hassinen

Ylitarkastaja, oikeustieteen maisteri

Outi Leinonen

Jakelu STM Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiedoksi SM Sisäministeriö
SM RO Oikeudellinen osasto
SM RO Raja- ja meriosasto